

Sylabus przedmiotu

Przedmiot:	Wykład monograficzny I
Kierunek:	Archeologia, II stopień [4 sem], stacjonarny, ogólnoakademicki, rozpoczęty w: 2012
Specjalność:	archeologia pradziejowa
Tytuł lub szczegółowa nazwa przedmiotu:	Eneolit - złoty wiek Bałkanów i Kotliny Karpackiej
Rok/Semestr:	I/1
Liczba godzin:	30,0
Nauczyciel:	Zakościelna Anna, dr hab.
Forma zajęć:	wykład
Rodzaj zaliczenia:	egzamin
Punkty ECTS:	2,0
Godzinowe ekwiwalenty punktów ECTS (łącznie liczba godzin w semestrze):	0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie konsultacji 30,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie zajęć dydaktycznych 0 Przygotowanie się studenta do zajęć dydaktycznych 0 Przygotowanie się studenta do zaliczeń i/lub egzaminów 0 Studiowanie przez studenta literatury przedmiotu
Poziom trudności:	zaawansowany
Wstępne wymagania:	Zaliczenie bloku zajęć z przedmiotu Archeologia Powszechna cz. II neolit na studiach I stopnia licencjackich
Metody dydaktyczne:	<ul style="list-style-type: none"> • dyskusja dydaktyczna • konsultacje • wykład problemowy • z użyciem komputera
Zakres tematów:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakres pojęciowy eneolitycznego przełomu cywilizacyjnego w aspektach gospodarczych i społecznych. 2. Koncepcje na temat genezy, rozwoju oraz przyczyn załamania i upadku bałkańskich społeczności eneolitycznych (M. Gimbutas, J. Lichardus, H. Todorova). 3. Złóża miedzi w Europie południowo-wschodniej i środkowej; metody eksploatacji surowca i początki metalurgii miedzianej na północnych i wschodnich Bałkanach, w Kotlinie Karpackiej oraz na północnym przedpola Karpat. 4. Złóża surowców krzemiennych w Europie południowo-wschodniej i środkowej; metody eksploatacji surowców i nowe technologie krzemieniarskie. 5. Zagadnienia genezy i rozwoju kultury Hamangia – początki eneolitycznych zmian cywilizacyjnych. 6. Kompleks Gumelnița-Karanovo VI-Kodjadermen – zasięg, chronologia, podstawowa charakterystyka. 7. Kultura Varna – apogeum eneolitycznych procesów gospodarczo-społecznych na wschodnich Bałkanach. Geneza, chronologia, periodyzacja. 8. Eneolityczny system osadniczy na wschodnich Bałkanach – organizacja, typy osad, typ budownictwa mieszkalnego, budownictwo sakralne. 9. Zmiany w zakresie obrządku pogrzebowego: zróżnicowanie ze względu na płeć, zróżnicowanie wyposażenia (waloryzacja), wyodrębnianie się cmentarzysk (wielkie cmentarzyska – Durankulak, Varna). 10. Zróżnicowanie społeczne eneolitycznych wspólnot Bałkanów wschodnich w świetle różnej kategorii źródeł archeologicznych. 11. Procesy eneolityczne w dorzeczu Cisy – kultura Tiszapolgár: geneza, chronologia, periodyzacja, obraz obrządku pogrzebowego. 12. Apogeum eneolitu nadcisańskiego – kultura Bodrogkeresztúr: geneza, chronologia, periodyzacja, obraz obrządku pogrzebowego. 13. Na peryferiach eneolitycznego świata – kultura lubelsko-wołyńska i kultura brzesko-kujawska: geneza, chronologia, periodyzacja, system osadniczy, system społeczny w świetle obrządku pogrzebowego. 14. Podsumowanie - geneza i rozwój procesów społecznych w eneolicie Europy południowo-wschodniej i środkowej w świetle różnych koncepcji socjologicznych.
Forma oceniania:	<ul style="list-style-type: none"> • egzamin ustny

Literatura:	<p>1. Boyadziev Y.: Changes of the burial rites within the transition from Hamangia to Varna Culture. W: The Vana eneolithic Necropolis and problem prehistory in southeast Europe. Studia in memoriam Ivani Ivanov, red. V. Slavchev. Varna 2008, s. 85-94. Acta Musei Varnensis 6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czekaj-Zastawny A., red. <i>Obrządek pogrzebowy kultur pochodzenia naddunajskiego w neolicie Polski południowo-wschodniej (5600/5500 – 2900 BC) / The funerary rite of the Danubian cultures in the Neolithic of southeastern Poland (5600/5500 – 2900 BC)</i>. Kraków 2009. 2. Kadrow S.: Zróżnicowany pod względem płci obrządek pogrzebowy w V i IV tys. p.n.e. w Europie – próby interpretacji archeologicznej. <i>Analecta Archaeologica Ressoviensia</i> 3, 2009, s. 49-95. 3. Kadrow S.: The Elary Copper-Age: social-cultural process in modern sociological intarpretation/Początki epoki miedzi – interpretacja procesu społeczno-kulturowego w świetle nowszych koncepcji socjologicznych. <i>Analecta Archaeologica Ressoviensia</i> 4, 2009 (2011), s. 265-302. 4. Kozłowski J. K.: Epoka miedzi w Europie i na Bliskim Wschodzie. W: <i>Encyklopedia Historyczna Świata. T. I – Prahistoria</i>. Kraków 1999, rozdz. XVIII. 5. Lichter C.: <i>Untersuchungen zu den Bestattungssitten des südosteuropäischen Neolithicums und Chalkolithicums</i>. Mainz 2001 (wybrane części dotyczące eneolitu wschodnich Bałkanów i dorzecza Cisy). 6. Nevizánsky G.: Sozialökonomische Verhältnisse in der Polgár-Kultur Aufgrund der Gräberfelderanalyse. <i>Slovenská Archeológia</i> 32/2, 1984, s. 263-310. 7. Śliwa J. (red.): <i>Wielka Historia Świata. Stary i Nowy Świat. T. 2: Od „rewolucji” neolitycznej do podbojów Aleksandra Wielkiego</i>. Warszawa 2005, s. 157-175, 181-182. 8. Zakościelna A.: Kultura lubelsko-wołyńska. Zagadnienie jej genezy, chronologii i periodyzacji. W: <i>Dziedzictwo cywilizacji naddunajskich: Małopolska na przełomie epok kamienia i miedzi</i>, M. Kaczanowska red. Kraków 2006, s. 77-94. 9. Zakościelna A.: <i>Studium obrządku pogrzebowego kultury lubelsko-wołyńskiej</i>. Lublin 2010 (rozdział VI). 10. Grygiel R.: <i>Neolit i początki epoki brązu w rejonie Oslonek i Brześcia Kujawskiego</i>. Łódź 2008, t. II, cz. 3.
Dodatkowe informacje:	Wykład ma zaznajomić studentów ze złożonością procesów społeczno-kulturowych w eneolicie Europy Południowo-wschodniej i Środkowej.